

# ادبیات عمومی و تاریخی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۲

سنه : ۱ ۶ رجب ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۲۸ نیسان ۱۹۱۷ نوسرو ۲۶

## دوه قوشی

فیلسوف رضا توفیق بکه

بعضاً بر دورك بوتون احتیاجاتی بر روح ایچنده طویلانی و او روح او دورك محصله معنویاتی اولور . تاریخك بویوك ایشخانی مطلقاً زمانك احتیاجی یتیشدیرمشدر ؛ اکر انسانلر ایچندن اعظم یتیشمه ایدی ، اونلرك بر اقدقلری آثاری هر حالده زمان و طبیعت وجوده کتیره جکدی : مثلاً بیسمارق اولماسه ایدی ، آلمانیا ینه تشکل ایده‌جك ؛ کاشفی دوغماسه ایدی ، آمریکا ینه کشف اولونه‌جق ؛ ولوטר اولماسه ایدی ، ینه ره فورم اولاجقدی . فقط بو حادثه‌لر زمانندن اولولماز : بیسمارق اکر اون سکزنجی عصرده کلسه ایدی ، هیچ بر شی یا پامازدی ! بو کبی مقدراته بویوك ذکاردن بری وکیل اولور ، و هر حادثه‌نك باشنده بر انسان اسمی قالیر . [یچه] ده بونلردن بریدر : او ، یاشادینی زمانك احتیاجانه ترجان اولمش ، و هیچ بر احتیاج افاده‌سنه مظهر اولمدقلری حالده پك چوق جهندن کندیسنه فائق اولان بر چوق اعظم کبی ، آنجق بر زمانك موداسنه توافقی ایتمش اولمقدن قورتولمشدر . عصر حاضرک پك مطلق اولان هویت تاریخیه‌سی ، عادتاً یچه‌نك شخصیتنه تمثیل ایتمش کییدر . عصرک زوخی ، یچه‌نك زوخی اولمش ، اونی زمان یتیشدیرمش ، اوده صوکره زمانه اجرای تأثیر ایتشدی . محصله ، بر چوق قوتلرك وجوده کتیردیکی بر نوع مبالغه دیمك اولدیغندن ، یچه‌نك شخصیتنده ، عصر حاضرک بوتون خطوط تاریخیه‌سی ، نقائصی و محسناتی لزومندن بویوك بر وضوح ایله یکدیگرینه گرفت اولارق اترسام ایتشدی . اونك بومشکل هویتنی حله چالیشق ، زمانزه اولان تأثیراتی ممکن اولدینی قدر آکلامق دیمکدر .

یکرمی بریاشنده دارالفنون معلمی اولان فریدرخیچه ، مداعب سیاسیه‌نك تشکله پك زیاده‌تأثیر ایتشدی . ادبیات عمومیه‌ده عالم ، فیلسوف و صنعتکار اولارق اوچ شخصیتی اولدینی حالده ، سیاستده ساده ایکی شخصیتی واردر . یچه‌نك بالخاصه بو صوک شخصیتلری عصره او قدر تأثیر ایتشدرکه ، او درجه‌سی آنجق زمانك اساساً موجود اولان بر استعدادیله قابل اولابیلیر . فی الحقیقه اون دو قوزنجی عصرک ایلاک اون سنه‌سندن اورتاسنه قدر فردی جمعیه ترجیح ایدن فردیون ، اوندن صوکره بر مدتده اشتراک کون مسلکلی افکار عمومیه‌یه حاکم اولمش ، و ینه عینی عصرک

## قالنبرغ

— ویانا جواری —

بهار شعله سیله جواره ساریدی ،  
 ترانه زار طبیعت ، کدردن عاریدی ،  
 شبابی دوره سالک مزهر و پر نور  
 ایدردی دیده حیرت پناهی وقف سرور  
 و قلب شاعری الحان و شعر ایله مسحور ..  
 زمین سرتسر اولمشدی بر یشیل قدیفه ،  
 سما کورونمور اشجار ایله بتون مستور !

§

بر « لاندو » ده بز شهری طولاشدق و نهایت  
 بر موقع صیفی بی ده کچدک او طراوت  
 کیتدکجه تراید ایدرک پیش نظرده  
 یکسر بتون اطرافزی آلدی خضارت :  
 کچدک « ترهن » ه کوهه ترفع ایچون آرتق  
 زمره ددن او یولش « تونهل » ه وجد ایله دالدق ؛  
 اورمان ، تهوت ، اه ! ته اورمان ، نه محاسن !  
 جنتی بزه ، بز می اوکا شمیدی مقارن ؟  
 یوکسه له ده یز ، کوزلرم اطرافه صرکوز ،  
 روح متزلزل بن ایسه ساکت و ساکن ..  
 بر عالم پروجد و خوارق بو مشاجر ،  
 بر سقف مشمس بو یشیل قبه ساتر !

§

جوار لانه صرغان و سربسر اشجار  
 فقط نصل متکائف ، نصل طراوتبار !  
 سنگله آه ، شو اورمانده بر صباح بهار ؛  
 سنگله غائب اولوب ای انیس افسونکار ،  
 سنگله غائب اولوب کیتک استرم .... درکار ؛  
 نیم بو حسمه جنت دینیر .. فقط سودا  
 دکلی جنت محضه ؟ کیم ایلور انکار !

۱۹۰۹

نظر بخت عثمانیه